

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

สุขภาพนิยมและการบริโภคอาหารอินทรีย์เพื่อสุขภาพ
ในสังคมสมัยใหม่

ผู้เขียน

นางสาวดารานี เทพพรมมา

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์สุขภาพ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพินทร์ พิชรานุรักษ์อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

อาจารย์ ดร.มาลี สิทธิเกรียงไกร

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงคุณภาพนี้เน้นศึกษาความสัมพันธ์ของแนวคิดสุขภาพ พฤติกรรมการบริโภคอาหารอินทรีย์เพื่อสุขภาพของบุคคลในบริบททางเศรษฐกิจสังคมของการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน โดยใช้แนวคิดสุขภาพนิยม (Healthism) บริโภคนิยม (Consumerism) อาหารเพื่อสุขภาพ และแนวคิดฮาบิทัส (Habitus) ระเบียบวิธีการวิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยการสังเกต พฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารสุขภาพอย่างมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ระดับลึก ประชากรที่ทำการสัมภาษณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 10 คน โดยเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองเชียงใหม่ที่มีความแตกต่างกันในอายุ รายได้ ระดับการศึกษาและความบ่อยครั้งของการบริโภคอาหารอินทรีย์

จากการศึกษาพบว่า ประชากรที่ศึกษาให้ความหมายอาหารอินทรีย์เพื่อสุขภาพว่าเป็นอาหารที่ไม่มีสารเคมี อาหารพื้นเมือง อาหารที่ใกล้เคียงกับธรรมชาติ และอาหารที่สะท้อนถึงจิตใจ นอกจากนี้ยังพบแนวคิดสุขภาพจากการให้ความหมายและการบริโภคอาหารอินทรีย์ของบุคคลว่าสุขภาพเป็นเรื่องของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เป็นการตัดสินใจเลือกและเป็นความรับผิดชอบของบุคคลรวมทั้งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม แบบแผนและระบอบการบริโภค การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเป็นผลจากค่านิยมในการสร้างสุขภาพ และการตื่นตัวด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมซึ่งถูกกระตุ้นด้วยสื่อที่แวดล้อมตัวบุคคลในรูปแบบของกิจกรรมด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังพบว่าประชากรที่ศึกษาหรือสมาชิกครอบครัวที่กำลังมีปัญหาสุขภาพ ผู้ที่อยู่ในวัยสูงอายุ ผู้ที่มีความมั่นคงทางรายได้และการประกอบอาชีพ ผู้ที่มีความสามารถเข้าถึงอาหารอินทรีย์ และมีความสนใจในการติดตามข่าวสารสุขภาพจะมีแนวโน้มในการให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพด้วยตนเอง และมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอินทรีย์อย่างสม่ำเสมอ

งานศึกษานี้พบว่า เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและความสามารถในการเข้าถึงสื่อ ข้อมูล ข่าวสารสุขภาพและอาหารอินทรีย์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารอินทรีย์ เพื่อสุขภาพ ดังนั้นการขยายแหล่งขายสินค้าอาหารอินทรีย์ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มผู้ผลิต-ผู้บริโภคอาหารอินทรีย์ เพื่อลดต้นทุนการจำหน่ายจะเป็น วิธีการหนึ่งที่ส่งผลต่อราคาขายอาหารอินทรีย์และนำไปสู่การเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีข้อจำกัดทาง เศรษฐกิจสามารถเข้าถึงอาหารอินทรีย์เพื่อสุขภาพได้

Thesis Title Healthism and the Consumption of Organic Food for Health in the Modern Society

Author Miss DaraneeTheppromma

Degree Master of Arts (Health Social Sciences)

Thesis Advisory Committee

Assistant Professor Dr. ThapinPhatcharanurak Advisor

Lecturer Dr.MaleeSitthikriengkrai Co-advisor

Abstract

This qualitative research focused on studying the relationship between the health concept and organic food consumption behavior for the sake of health in the socio-economic contexts of different lifestyles based on the concept of Healthism, Consumerism, food for health as well as that of Habitus. The research method involved data collection, observation of the participatory behavior of selecting health foods and in depth interviews of a sample population of ten subjects who live in the Chiang Mai City area of different ages, income and education and their frequency of consumption of organic foods.

The study discovered that the sample population defined organic food for health as chemical-free food, natural local food and food that reflected the spiritual faculty of the relevant people. Also discovered was the health concept and meaning given to organic food consumption as related to nature and the environment, a person's decision and responsibility including, culture, pattern and flavor. Food consumption for health benefits was a result of the value given to health promotion and enthusiasm as well as concern for the environment, being stimulated by the media around a person in the forms of public health and environment activities. It was also found that the research population or family members who were suffering health problems in their old age who had income security and a career who were able to get access to organic food had a tendency to give significance to taking care of their health and eating organic food regularly.

The study found that the economic condition and ability to have access to the media, information and news about health and organic food were important factors affecting the people's organic food consumption behavior for health purposes. Thus, one way to influence the price of organic food and open the opportunity for people with limited economic capacity to have access to organic food for health was to expand the market for organic food for easy access and to improve the network of organic food producers and consumers to cut down the cost of distribution.